

การศึกษามูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐกิจ ของ สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส.
อุดรธานี จำกัด

**ECONOMIC VALUE ADDED (EVA) OF UDONTHANI AGRICULTURAL
MARKETING CO-OPERATIVE LIMITED (AMC UDONTHANI)**

วิลาสินี บุญดอนยาง¹
จินตนา สมสวัสดิ์²

บทคัดย่อ

การศึกษามูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐกิจของสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส.อุดรธานี จำกัด (สกต.อุดรธานี จำกัด) มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจทางการเงินโดยใช้อัตราส่วนทางการเงิน CAMELS Analysis และประเมินผลการดำเนินงานของ สกต.อุดรธานี จำกัด ตามแนวความคิดมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐศาสตร์ (Economic Value Added: EVA) ข้อมูลที่ใช้ นำมาจากรายงานการเงินประจำปี ของ สกต.อุดรธานี จำกัด ระหว่างปี พ.ศ. 2552-2556 (ข้อมูลย้อนหลัง 5 ปี) จากการศึกษาพบว่า สหกรณ์ไม่มีความเสี่ยงด้านการเงิน แต่การเติบโตของธุรกิจมีค่าติดลบในปี 2556 ขณะที่กำไรจากการดำเนินงานแนวโน้มที่ลดลงด้วย เมื่อเทียบกับค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานที่เพิ่มสูงขึ้น ในอัตราที่สูงมาก การศึกษามูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐกิจของ สกต.อุดรธานี จำกัด ในปี 2552 มีค่า EVA > 0 ในระหว่างปี 2553-2556 มีค่า EVA < 0 แสดงถึง การดำเนินงานก่อให้เกิดกำไรจากการดำเนินงานน้อยกว่า ต้นทุนของเงินทุนสหกรณ์ กำไรจากการดำเนินงานมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นแต่ต้นทุนจากการดำเนินงานก็เพิ่มขึ้นตามไปด้วย ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าตัวเลขจากกำไรสุทธิที่มีค่าเป็นบวก เป็นเพียงตัวเลขทางบัญชีเท่านั้น แต่มูลค่าที่แท้จริงของสหกรณ์กลับติดลบ สหกรณ์กำลังลดมูลค่าของตนเองลง และอาจสูญหายไปในปีที่สุด

คำสำคัญ: มูลค่าเพิ่มทางเศรษฐศาสตร์, วิเคราะห์ทางการเงิน, สหกรณ์การเกษตร

Abstract

The study. Economic Value Added (EVA) of Udonthani Agricultural Marketing Co-operative Limited, (AMC Udonthani) aims to Financial analyze using financial ratios CAMELS analysis and analyze the performance of the concept of Economic Value Added (EVA) annual report in 2009-2013. The study found that, AMC Udonthani is no financial risk, but the growth of the business with a negative value in 2556, while profit from operations decrease very high compared to the cost of operations increased. the economic value added (EVA) of AMC Udonthani have EVA > 0 in 2009 and during the years 2010-2013 have EVA < 0, represent the operation generates profits from operations less than cost of capital, profit from operations is likely to increase, while operating costs also increased as well. This suggests that AMC Udonthani is reducing their own value down and may eventually be lost.

Key words: Economic Value Added, Financial analysis, Agricultural Cooperatives

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น 123 หมู่ 16 ถ.มิตรภาพ อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40002. E-mail address Ruzypp@gmail.com

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น 123 หมู่ 16 ถ.มิตรภาพ อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40002

บทนำ

สหกรณ์เป็นส่วนหนึ่งของระบบเศรษฐกิจในประเทศ ถ้าสหกรณ์สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มธุรกิจและสร้างกำไรได้เพิ่มขึ้น ย่อมส่งผลให้เศรษฐกิจชาติเติบโตด้วยเช่นกัน ถึงแม้ว่าสหกรณ์ส่วนใหญ่หลายแห่งจะมีรากฐานที่มั่นคง แต่ก็เริ่มเผชิญกับปัญหาการเจริญเติบโตและความผันผวนของภาวะเศรษฐกิจ นอกจากนี้สหกรณ์เองยังมองว่าตัวเองเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกให้กับสมาชิกในการซื้อขายผลผลิต และการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเป็นการภายใน ไม่ใช่หน่วยเศรษฐกิจที่ต้องมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานเพื่อแข่งขันกับภายนอกที่กำลังเปลี่ยนแปลง [1] ดังนั้น หากสหกรณ์ให้ความสำคัญกับการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับตนเองมากขึ้น สหกรณ์ก็จะสามารถรับมือกับปัญหาดังกล่าว และสามารถสร้างกำไรเชิงเศรษฐกิจที่สมดุลมากขึ้น ภายใต้ผลตอบแทนหรือราคาของสินค้าที่สมาชิกควรจะได้รับอย่างเหมาะสม

จากความสำคัญในเชิงเศรษฐกิจของสหกรณ์ ผู้วิจัยจึงนำอัตราส่วนทางการเงิน โดยใช้เครื่องมือ **CAMELS Analysis** มาใช้ในการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงภาวะเศรษฐกิจทางการเงิน ร่วมกับ **Economic Value Added : EVA** ในการศึกษามูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐกิจของสหกรณ์ โดยให้สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. อุตรธานี จำกัด (สกต.อุตรธานี จำกัด) เป็นกรณีศึกษา เพราะการนำเครื่องมือทางการเงินทั้ง 2 เครื่องมือนี้มาใช้ในการวิเคราะห์จะช่วยในการสร้างมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐกิจของสหกรณ์ให้มีประสิทธิภาพมาก ซึ่งจะช่วยให้ผู้บริหารให้ความสำคัญ ในเรื่องของการจัดการสินทรัพย์ กระตุ้นให้ผู้บริหารและพนักงานมีความรู้สึกเป็นเจ้าของสหกรณ์ และมีแนวความคิดร่วมกันในการพยายามสร้างมูลค่าให้แก่สหกรณ์ ช่วยให้การบริหารงาน เน้นไปที่การสร้างความมั่งคั่งให้กับสมาชิกมากขึ้น ซึ่งจะทำให้สหกรณ์ มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานสามารถรับมือกับการแข่งขันจากภายนอก มีความเข้มแข็ง นำไปสู่การเจริญเติบโตแบบยั่งยืนของสหกรณ์ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส.อุตรธานี จำกัด
2. เพื่อศึกษาและประเมินผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส.อุตรธานี จำกัด ตามแนวความคิดมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐศาสตร์ (**Economic Value Added: EVA**)

วิธีการศึกษา

1. ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ นำมาจากรายงานการเงินประจำปี ของ สกต.อุตรธานี จำกัด ระหว่างปี พ.ศ. 2552-2556 (ข้อมูลย้อนหลัง 5 ปี) ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้ผ่านการตรวจสอบโดยสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์อุตรธานี กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เพื่อเปิดเผยต่อสาธารณะผ่านรายงานประจำปีของ สกต.อุตรธานี จำกัด
2. การศึกษาวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจทางการเงิน ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย คือ อัตราส่วนทางการเงิน จากการวิเคราะห์ **CAMELS Analysis** [2] โดยเลือกใช้เพียง 15 อัตราส่วนเท่านั้น ตามประเภทธุรกิจของสหกรณ์ ดังนี้
 - 2.1) ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง (**Capital Adequacy**) ใช้อัตราส่วน ดังนี้ อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (เท่า) อัตราส่วนทุนสำรองต่อสินทรัพย์ (เท่า) อัตราการเติบโตของทุนของสหกรณ์ (%) อัตราการเติบโตของหนี้ (%)
 - 2.2) คุณภาพของสินทรัพย์ (**Asset Quality**) ใช้อัตราส่วน ดังนี้ อัตราการหมุนของสินทรัพย์ (รอบ) อัตราการเติบโตของสินทรัพย์ (%)

2.3) ชีตความสามารถในการบริหาร (Management capability) ใช้อัตราส่วน ดังนี้ อัตราการเติบโตของธุรกิจ (%)

2.4) การทำกำไร (Earning sufficiency) ใช้อัตราส่วน ดังนี้ อัตราค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไร (%) อัตราการเติบโตของทุนสำรอง (%) อัตราการเติบโตของทุนสะสมอื่น (%) อัตราการเติบโตของกำไรสุทธิ (%) อัตรากำไรสุทธิ (%)

2.5) สภาพคล่อง (Liquidity) ใช้อัตราส่วน ดังนี้ อัตราส่วนทุนหมุนเวียน (เท่า) อัตราหมุนของสินค้า (วัน) อายุเฉลี่ยต่อสินค้า (วัน)

3. การศึกษามูลค่าเพิ่มทางเศรษฐศาสตร์ (Economic Value Added: EVA) สกต.อุดรธานี จำกัด โดยมีรายละเอียดสูตรในการคำนวณ [3] ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{สูตร EVA} &= \text{NOPAT} - \text{Capital charge} \\ \text{EVA} &= \text{NOPAT} - (\text{WACC} \times \text{Invested Capital}) \\ &= \text{กำไรจากการดำเนินงานหลังหักภาษี} - \text{ต้นทุนเงินทุน} \end{aligned}$$

โดยที่ NOPAT = กำไรสุทธิจากการดำเนินงานหลังหักภาษี (Net Operating Profit After Tax)

$$\begin{aligned} \text{Capital charge} &= \text{ต้นทุนเงินทุน} \\ \text{Invested Capital} &= \text{เงินลงทุนในธุรกิจ} \\ \text{WACC} &= \text{อัตราต้นทุนเงินทุนเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก} \\ &= \text{(Weighted Average Cost of Capital)} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} &= \text{อัตราต้นทุนเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของหนี้} + \text{อัตราต้นทุนเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของทุน} \\ \text{อัตราต้นทุนเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของหนี้} &= \frac{(\text{ดอกเบี้ยจ่าย} \times 100)}{\text{หนี้สินที่มีภาระดอกเบี้ย}} \times \frac{\text{หนี้สินทั้งสิ้น}}{\text{เงินลงทุน}} \\ \text{อัตราต้นทุนเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของทุน} &= (\text{อัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุนที่ปราศจากความเสี่ง[4]} + \text{ส่วนต่างความเสี่ยง[4]}) \times \frac{\text{ทุนของสหกรณ์}}{\text{เงินลงทุน}} \end{aligned}$$

ผลการวิเคราะห์ EVA จำแนกเป็น 3 ชนิด ดังนี้ EVA =0 แสดงว่า การดำเนินงานก่อให้เกิดกำไรทางเศรษฐศาสตร์เพียงเท่ากับต้นทุนของเงินทุน หมายถึง องค์กรนั้นเพียงดำรงอยู่ได้แต่จะไม่เติบโตขึ้น EVA < 0 แสดงว่า การดำเนินงานก่อให้เกิดกำไรทางเศรษฐศาสตร์ต่ำกว่าต้นทุนของเงินทุน หมายถึง องค์กรกำลังลดมูลค่าของตนเองลง และอาจสูญหายไปในปีที่สุด EVA > 0 แสดงว่า องค์กรนั้นจะสามารถเติบโตยิ่งขึ้นต่อไป หมายถึง องค์กรกำลังสร้างมูลค่าเพิ่ม

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจทางการเงิน สกต.อุดรธานี พบว่า สหกรณ์ไม่มีมีความเสี่ยงต่อความไม่เพียงพอของเงินทุน เนื่องจากสหกรณ์มีการเติบโตของทุนสูงขึ้น(ร้อยละ 2.41) อัตราหนี้สินต่อทุนลดลงเรื่อยๆ(ร้อยละ 0.30) และการเติบโตของหนี้(ร้อยละ -45.75) ลดลงเช่นกันซึ่งถือว่าลดลงเป็นอย่างมาก สินทรัพย์ของสหกรณ์มี

การเติบโตลดลงมาก โดย ในปี 2556 มีค่าลดลงถึง ร้อยละ- 14.96 ความสามารถในการบริหารงานลดลงทุกปีโดยเฉพาะในปี 2556 มีค่าติดลบถึง ร้อยละ 22.39 ความสามารถในการทำกำไรยังต่ำ เนื่องจากอัตราค่าใช้จ่ายต่อกำไรเพิ่มสูงมากในปี 2556 (ร้อยละ 69.13) การเติบโตของทุนสะสมอื่น(ร้อยละ-14.01) และทุนสำรอง(ร้อยละ1.27) ถือว่าต่ำมาก สหกรณ์มีสภาพคล่องที่สูง โดยมีอัตราหมุนเวียน 4.88 เท่า อัตราการหมุนของสินค้า 17.78 วัน และ อายุเฉลี่ยต่อสินค้า 20.53 วัน ซึ่งเป็นแนวโน้มที่ลดลง

ผลการศึกษามูลค่าเพิ่มทางเศรษฐศาสตร์ของ สกต.อุดรธานี จำกัด ปี 2552-2556 มีดังนี้ 4,053,422.03, -2,690,852.82, -3,461,323.16, -3,054,747.59, -2,318,874.72 บาท ตามลำดับ ในปี 2552 มีค่า $EVA > 0$ เพียง ปีเดียว เป็นเพราะ สกต.อุดรธานี จำกัด มีรายได้จากการขายสินค้าโดยเฉพาะปุ๋ยและรวบรวมผลผลิตอ้อยได้มากกว่าปีอื่นๆ อีกทั้งมีรายการปรับปรุงบัญชีในช่วงปีดังกล่าวที่สูง ทำให้ NOPAT สูง ตามไปด้วย ซึ่งการที่มีค่า EVA เป็นบวก หมายความว่า สกต.อุดรธานี จำกัด สหกรณ์มีการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพสามารถสร้างผลกำไรได้มากกว่าต้นทุนของเงินทุนที่ใช้ไป ในระหว่างปี 2553-2556 มีค่า EVA ติดลบ ซึ่งค่าติดลบที่สูงอยู่ในปี 2554 ถึงแม้จะมีกำไรจากการขายที่สูงแต่ต้นทุนจากการขาย มากตามไปด้วยเช่นกัน ส่งผลให้กำไรจากการขายลดลง อีกทั้งมีรายการปรับปรุง กำไร(ขาดทุน)จากการจำหน่ายทรัพย์สินและเงินเฉลี่ยคืนตามส่วนธุรกิจที่สูงกว่าปีอื่นๆ จึงส่งผลให้ NOPAT มีค่าต่ำ ตามไปด้วย จากการที่ สกต.อุดรธานี จำกัด มีกำไรสุทธิทางบัญชีเป็นบวก แต่มีค่า EVA เป็นลบนั้น หมายความว่า สกต.อุดรธานี จำกัด สามารถทำกำไรได้เพียงตัวเลขทางบัญชีเท่านั้น แต่ไม่สามารถสร้างผลตอบแทนให้กับส่วนของเจ้าของได้ เพราะ สกต.อุดรธานี มีผลตอบแทนที่น้อยกว่าต้นทุนเงินทุนที่ใช้ไปทั้งหมด

สรุป

การวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของ สกต.อุดรธานี จำกัด พบว่า สหกรณ์ไม่มีความเสี่ยงด้านการเงินเนื่องจาก อัตราส่วนหนี้สินต่อทุนมีแนวโน้มลดลงและการเติบโตของหนี้ลดลงเป็นอย่างมาก แต่การเติบโตของธุรกิจที่มีค่าติดลบ ในปี 2556 ซึ่งแสดงถึงความสามารถในการบริหารงานของสหกรณ์ที่ลดลง ในขณะที่อัตราการเติบโตของกำไรสุทธิเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมากในปี 2556 (ร้อยละ 60.53) อาจเป็นผลมาจากนโยบายบัตรเครดิตรกร ทำให้มีกำไรจากการขายสินค้าเพิ่มขึ้น แต่ สกต.อุดรธานี จำกัด มีอัตราค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไรที่สูงมาก(ร้อยละ 69.13) เกินครึ่งหนึ่งเมื่อเทียบกับกำไรสุทธิ

ส่วนหนึ่งอาจเป็นผลมาจากการสำรองเงินบำเหน็จเจ้าหน้าที่และ ค่าเบี้ยเลี้ยงและพาหนะ ที่มีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น ซึ่งแสดงถึงการใช้จ่ายที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ทำให้ต้นทุนเงินทุนเพิ่มขึ้น เป็นสาเหตุให้กำไรจากการดำเนินงานลดลง

ผลการศึกษิตตามแนวคิด EVA พบว่า สกต.อุดรธานี จำกัด มีค่า $EVA > 0$ ในปี 2552 สามารถสร้างมูลค่าให้กับสหกรณ์ และ มีค่า $EVA < 0$ ในปี 2553-2556 ไม่สามารถสร้างมูลค่าให้กับสหกรณ์ได้ ถึงแม้ว่าต้นทุนของเงินทุนสหกรณ์(Cost of Capital) มีแนวโน้มที่ลดลงแต่ยังมีค่าสูงมากเมื่อเทียบกับกำไรจากการดำเนินงาน(NOPAT) ดังจะเห็นได้จากการเพิ่มขึ้นของกำไรจากการดำเนินงาน(NOPAT) ที่น้อยกว่าต้นทุนของเงินทุนสหกรณ์(Cost of Capital) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสหกรณ์กำลังลดมูลค่าของตนเองลง และอาจสูญหายไปในที่สุด เพราะจากการที่สหกรณ์มีกำไรสุทธิเป็นบวก แต่มูลค่าที่แท้จริงของสหกรณ์มีค่าติดลบ แสดงถึงการดำเนินงานที่ไม่สามารถสร้างรายได้ให้มากกว่าต้นทุนของการดำเนินงานได้ สะท้อนถึงการบริหารงานที่ไม่สามารถสร้างมูลค่าให้กับสหกรณ์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการแข่งขันจากภายนอกที่เพิ่มสูงขึ้น ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานที่เพิ่มขึ้น ในขณะที่รายได้จากการดำเนินงานไม่ได้เพิ่มตามไปด้วย ดังนั้น การนำ EVA มาใช้สามารถสะท้อนให้เห็นถึงมูลค่าที่แท้จริงของสหกรณ์ได้ดีกว่าการ

วิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินเพียงอย่างเดียว และจะช่วยให้ผู้บริหารทราบถึงมูลค่าที่แท้จริงของสหกรณ์ และนำผลที่ได้มาใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการกำหนดแผนและนโยบาย สำหรับเป็นแนวทางในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสหกรณ์ เพื่อปรับตัวให้เข้ากับการแข่งขันจากภายนอกต่อไป

ข้อเสนอแนะ

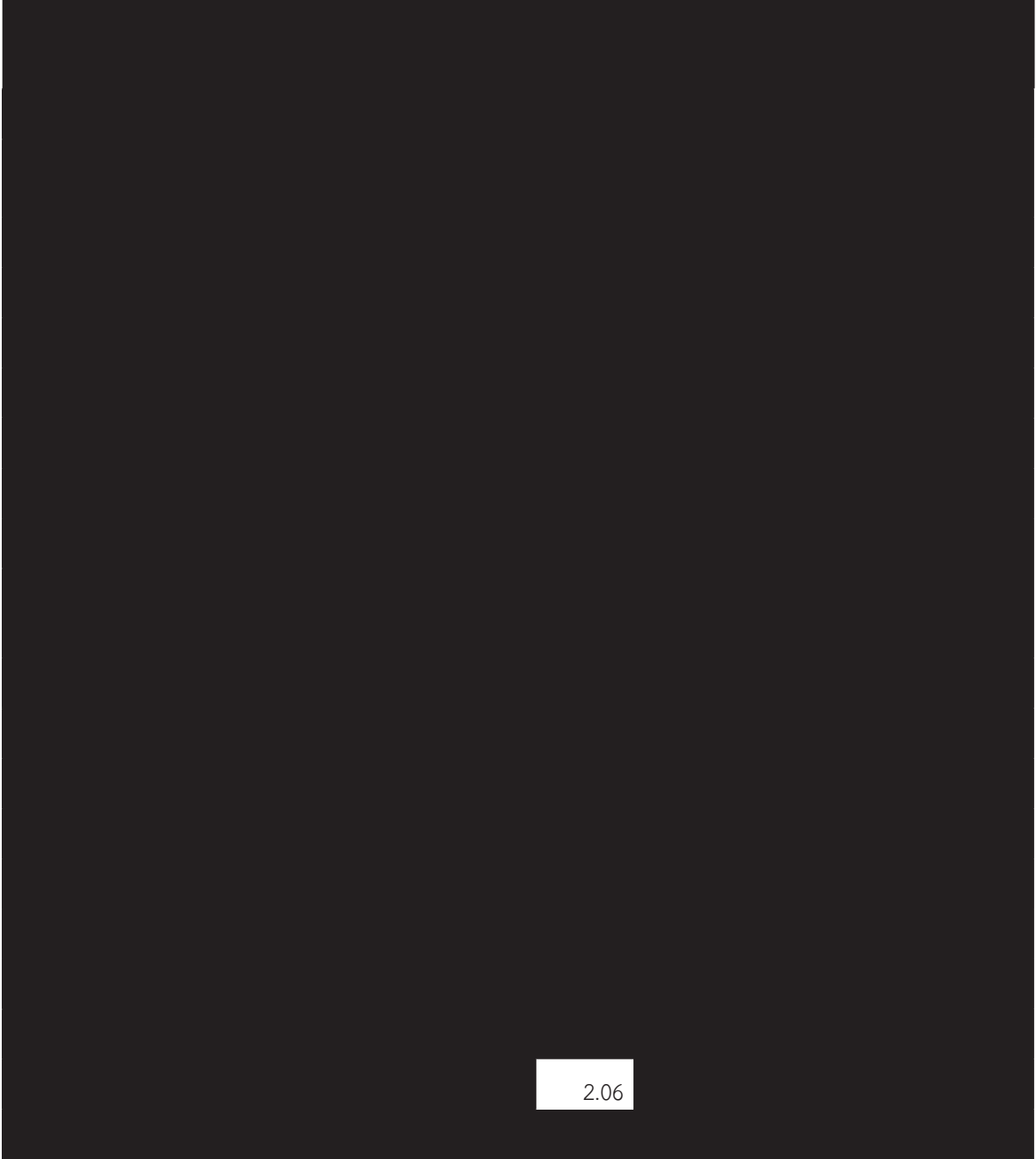
1. เนื่องจากสมาชิกของสกต.อุดรธานี จำกัด ถูกจำกัดไว้ เฉพาะลูกค้า ธ.ก.ส.เท่านั้น การเปลี่ยนแปลงนโยบายการทำงาน ของ ธ.ก.ส.จึงมีผลต่อการดำเนินงาน สกต.อุดรธานี จำกัด ทำให้ไม่สามารถสะท้อนถึงผลการดำเนินงานที่แท้จริงของ สกต.อุดรธานี จำกัด ได้ทั้งหมด
2. การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์ในด้านบัญชีและการเงินเท่านั้น ซึ่งเป็นการประเมินผลเพียงด้านเดียว ดังนั้น ถ้าทำการวิจัยเชิงคุณภาพควบคู่ไปด้วยจะทำให้การประเมินผลการดำเนินงานสมบูรณ์มากขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษานี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยคำแนะนำและความช่วยเหลือจากอาจารย์ที่ปรึกษาที่ได้เสียสละเวลาในการให้คำแนะนำ และขอขอบพระคุณครอบครัวและทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการศึกษาครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- [1] กรมตรวจบัญชีสหกรณ์. 2550. นวัตกรรมการสร้างมูลค่าให้กับสหกรณ์ กรณีของสหกรณ์การเกษตร. ส่วนวิจัยและพัฒนาสารสนเทศทางการเงิน สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมตรวจบัญชีสหกรณ์.
- [2] ----- . 2548. คู่มือการประยุกต์ใช้ CAMELS ANALYSIS วิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์ และกลุ่มสหกรณ์. กรุงเทพมหานคร: แอร์บอร์นพรีนซ์
- [3] ----- . 2551. การคำนวณมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐกิจ ภาคสหกรณ์. ส่วนวิจัยและพัฒนาสารสนเทศทางการเงิน สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมตรวจบัญชีสหกรณ์.
- [4] ----- . 2556. อัตราต้นทุนของทุนสหกรณ์ภาคการเกษตร (ร้อยละ). ค้นเมื่อ 1 เมษายน 2556, จาก <http://www.cad.go.th/ewtadmin/ewt/statistic/main.php?filename=it>

2.06

ที่มา: จากการคำนวณ

การจัดการการเงิน การลงทุน การศึกษาความเป็นไปได้ทางธุรกิจ